

Sygn. akt I PK 66/15

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa J. T.
przeciwko Urzędowi Skarbowemu w Raciborzu
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 grudnia 2015 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach
z dnia 23 października 2014 r., sygn. akt IX Pa 53/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku wyrokiem z dnia 23 października 2014 r. oddalił apelację J. T. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rybniku z dnia 28 lutego 2014 r., którym oddalono jej powództwo przeciwko Urzędowi Skarbowemu w Raciborzu o zapłatę kwoty 14.082.67 zł tytułem odszkodowania. W uzasadnieniach sądów *meriti* przyjęto, że powódka nie mogła skutecznie dochodzić od pozwanego odszkodowania na zasadach określonych przepisami Kodeksu cywilnego, a to na podstawie art. 471 k.c. bowiem materia ustawowa normująca uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę

została ustanowiona w licznych i szczegółowych przepisach Oddziału 4 Rozdziału II Działu Drugiego Kodeksu pracy, które wykluczają dopuszczalność i zasadność uzupełniającego (posiłkowego) stosowania przepisów Kodeksu cywilnego w tego rodzaju sprawach, wyczerpująco unormowanych przepisami prawa pracy. Sąd drugiej instancji stwierdził również, że powódka nie mogła domagać się odszkodowania na zasadzie art. 47 k.p., powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 listopada 2007 r., SK 18/05 (Dz.U. Nr 225, poz. 1672; OTK–A 2007 nr 10, poz. 128), bowiem wyrok ten dotyczył niezgodności art. 58 k.p. z art. 64 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniosła powódka, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zasądzenie od pozwanego Urzędu Skarbowego w Raciborzu na jej rzecz kwoty 14.082,67 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 października 2013 r. do dnia zapłaty wraz z zasądzeniem od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu w wysokości prawem przewidzianej.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niezastosowanie do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego sprawy, art. 415 k.c. w związku z art. 300 k.p., polegające na przyjęciu, iż w przypadku przywrócenia powódki do pracy na poprzednich warunkach płacy, powódce nie przysługuje roszczenie odszkodowawcze w reżimie cywilnej odpowiedzialności deliktowej w sytuacji, gdy poniosła ona szkodę w postaci uzyskiwania zaniżonego wynagrodzenia za pracę przy wykonywaniu tej samej pracy, co przed wypowiedzeniem warunków płacy.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka wskazała zagadnienie prawne sprowadzające się do ustalenia, czy w przypadku przywrócenia pracownika do pracy na poprzednich warunkach płacy na skutek uznania za niezgodne z przepisami prawa pracy wypowiedzenia pracodawcy, w którym zmienił on warunki płacy, pracownikowi przysługuje roszczenie odszkodowawcze na podstawie art. 415 k.c. w związku z art. 300 k.p. w sytuacji, gdy pracownik poniósł szkodę w postaci uzyskiwania zaniżonego wynagrodzenia za pracę, a w szczególności, gdy zaniżone wynagrodzenie było wypłacane przez

pracodawcę za pracę na tym samym stanowisku pracy i w tym samym zakresie obowiązków, co przed wypowiedzeniem zmieniającym.

Powódka powołała się również na występowanie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a to wyjaśnienie, czy przepis art. 47 k.p. podlega zastosowaniu, a jeżeli tak, to w jaki sposób w przypadku wypowiedzenia zmieniającego warunki pracy i płacy, wobec treści art. 42 § 1 k.p., który przy wypowiedzeniu zmieniającym odsyła do przepisów dotyczących wypowiedzenia umowy o pracę oraz czy utracone przez pracownika wynagrodzenie za pracę może być rekompensowane na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego, a w szczególności art. 415 k.c. poprzez zastosowanie art. 300 k.p.

W ocenie skarżącej przedstawione powyżej kwestie nie znajdują wyjaśnienia w dotychczasowym orzecznictwie, w tym w uchwale Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 18 czerwca 2009 r., I PZP 2/09 (OSNP 2010 nr 1-2, poz. 1) oraz w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 listopada 2007 r., SK 18/05 (OTK ZU 2007/A nr 10, poz. 128), a wymagają udzielenia odpowiedzi na pytanie, jak zrekompensować uszczerbek w wynagrodzeniu pracownika, któremu bezprawnie zmieniono warunki płacy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosząc się do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego stwierdzić należy, że aby było to możliwe, to konieczne byłoby przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Zagadnieniem prawnym jest bowiem zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia

konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950, czy z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307). Ponadto istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów nie występują, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383).

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy już w uchwale z dnia 9 listopada 1990 r., III PZP 19/90 (OSNC 1991 nr 5-6, poz. 62) wyraził pogląd, że pracownikowi, który nie złożył oświadczenia o odmowie przyjęcia zaproponowanych mu w wypowiedzeniu warunków pracy lub płacy i którego stosunek pracy nie uległ rozwiązaniu, a został jedynie przekształcony, przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych w art. 45 i 47¹ k.p. w związku z art. 42 § 1 k.p. Okoliczność, że w art. 45 k.p. mowa jest o „rozwiązaniu umowy o pracę”, nie stoi na przeszkodzie, by przepis ten stosować także do wypadków, w których dochodzi jedynie do „zmiany umowy o pracę”, i to zarówno wtedy, gdy pracownik występuje o przywrócenie go do pracy, jak i z roszczeniem odszkodowawczym. Pogląd ten był aprobowany również w późniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III PK 130/14, LEX nr 1771514 i przywołane w nim orzecznictwo).

Warto w tym miejscu także zauważyć, że Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie konsekwentnie wskazywał, iż pracownik, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach przez sąd pracy po ustaleniu, że wypowiedzenie przez pracodawcę umowy o pracę na czas nieokreślony było nieuzasadnione lub naruszało przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę, nie ma prawa do odszkodowania na podstawie

przepisów Kodeksu cywilnego ponad przysługujące mu na podstawie art. 47 k.p. wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy (por. uchwałę Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 18 czerwca 2009 r., I PZP 2/09, OSNP 2010 nr 1-2, poz. 1 oraz wyrok z dnia 24 lipca 2009 r., I PK 219/08, LEX 523536). Godzi się również zauważyć, że kwestia roszczeń przysługujących pracownikowi w wypadku przywrócenia go do pracy stała się przedmiotem pogłębionej analizy Trybunału Konstytucyjnego na tle - zbliżonej do art. 47 k.p. - normy zawartej w art. 57 § 1 k.p. (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 22 maja 2013 r., P 46/11, OTKZU nr 4/A/2013, poz. 43).

Co się zaś tyczy tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c) skarżący ma obowiązek nie tylko określić przepisy wymagające wykładni, ale także wskazać poważne wątpliwości interpretacyjne związane z ich stosowaniem wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości, bądź rozbieżności w orzecznictwie sądów, które także należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133; z dnia 20 lutego 2014 r., III SK 63/13, LEX nr 1455742; z dnia 24 kwietnia 2014 r., II CSK 600/13, LEX nr 1466239).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że wniosek sformułowany przez skarżącą nie spełnia takowych wymagań, gdyż nie sformułowano i nie wykazano w nim wątpliwości interpretacyjnych, a skarżąca przedstawiła jedynie subiektywny pogląd, w jaki sposób powinien być dany przepis rozumiany.

Godzi się również zauważyć, że zarzuty prawa materialnego, które zostały sformułowane w podstawach skargi kasacyjnej oraz przepisy stanowiące uzasadnienie wniosku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie stanowiły uzasadnienia dochodzonego w tej sprawie przez skarżącą odszkodowania. W pozwie oraz w zarzutach apelacji skarżąca wskazywała jako podstawę prawną odpowiedzialności pozwanego przepis art. 471 k.c. Natomiast w skardze zarzuca naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe

zastosowanie art. 415 k.c. w związku z art. 300 k.p. Przepis prawa, który nie był podstawą rozstrzygnięcia, nie może być zatem kwalifikowany jako błąd w orzekaniu. W orzecznictwie sądowym utrwalony jest pogląd o alternatywnym charakterze zbiegu podstaw odpowiedzialności *ex contractu* i *ex delicto*. Alternatywny charakter tego zbiegu wiąże się z koniecznością dokonania wyboru tylko jednej z podstaw odpowiedzialności.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania